

۸. هميشه سنو سوچاجي

ٻڌو. پڙهو ۽ سماجھو.

ڪنهن شهر ۾ هڪ سين رهندو هو. سين گهنشامداس هڪ وڏي فئڪٽريءَ جو مالڪ هو. فئڪٽريءَ ۾ سڀني ڪم ڪندڙن سان سين جو سدا سنو وهنوار هوندو هو. فئڪٽريءَ جي مئنيجر همانشوءَ تي سين جو اٿوٽ ڀروسو هو. همانشو پنهنجو ڪم تمام ايمانداري ۽ اورچائيءَ سان ڪندو هو. سين جي غير - حاضريءَ ۾ هڪ هڪ ڳالهه جو نپتارو پنهنجي جوابداري سماجھي پورو ڪندو هو. خاص ڳالهه اها هئي ته هو ڪڏهن به موڪل نه وٺندو هو. انهن خوبين ڪري، هن سين جي دل ۾ هڪ پختي جڳهه پاتي هئي.

هڪ دفعي قصو ائين ٿيو، جو همانشو فئڪٽريءَ تي نه آيو. سين ذرا پريشان ٿيو. همانشوءَ جي غير حاضري ڪجهه ڏينهن هلي. سين جي من ۾ خيال آيو، ”شايد مان همانشوءَ جي پگهار نه وڌائي آهي، ان ڪري هو غير حاضر رهي آڻ سڌي نموني اشارو ڏيئي رهيو آهي.“ جڏهن همانشو فئڪٽري تي حاضر رهيو ته سين بنا ڪارڻ پڇندي کيس سڏي چيو، ”همانشو، هن مهيني کان تنهنجي پگهار ۾ ڏهه سيڪڙو اضافو ٿيندو.“ همانشو موت ۾ فقط مشڪيو ۽ پنهنجي ڪم تي لڳي ويو. ائين وقت جي رفتار هلندي رهي. پر ڪجهه ڏينهن بعد همانشو وري ٿورا ڏينهن فئڪٽريءَ تي نه آيو. هاڻ ته سين ڏمرجي ويو. من ۾ سوچيائين ته زوريءَ غير حاضر رهي، همانشو پگهار وڌائڻ تو چاهي. جڏهن همانشو نوڪري تي واپس آيو ته سين کيس گهرائي چيو، هن مهيني کان

تنهنجي پگهار ڏهه سيڪڙو گهٽ ٿيندي. ”همانشو ڪنهن به قسم جو رد عمل نه ڏنو ۽ شانت من سان پنهنجي ڪم ۾ مشغول ٿي ويو. همانشوءَ جي ان وهنوار سين کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو. پگهار وڌڻ وقت به همانشو سانت هو ۽ پگهار گهٽجڻ وقت به هو شانت آهي. اهي ويچار سين کي ستائڻ لڳا. يڪدم همانشو کي سڏائي چيو، ”همانشو، ڪهڙي ڳالهه آهي، پگهار ۾ واڌ وقت به تون چپ هئين، هاڻي پگهار ۾ ڪاٺ کانپوءِ به تون چپ آهين؛ ائين ڇو؟“

همانشو مشڪندي ورائيو ”سين جي، در حقيقت پهريون دفعو جڏهن مان غير - حاضر هوس، ان وقت مونکي ڏيئي ڄاڻي هئي، جڏهن توهان منهنجي پگهار وڌائي ته مون سوچيو ته اها واڌ منهنجي ڏيئي ڪري آهي. ٻئي دفعي مان پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غير حاضر هوس، ان وقت توهان منهنجي پگهار گهٽائي ڇڏي. مونکي لڳو ته هاڻ منهنجي ماما هن سنسار ۾ نه آهي، انڪري منهنجي پگهار گهٽجي آهي. همانشوءَ جو اهو جواب ٻڌي سين گد گد ٿي کيس چيو، ”واهه! مان تنهنجي ان شفي ويچار ڌارا تي مفتون آهيان. جنهن فٽڪري ۾ تو جهڙا واڌو ويچار رکندڙ آهن، اها فٽڪري ڪڏهن به ٽوٽي ۾ نه ويندي.“ هاڻ ته مان تنهنجي پگهار ٻيڻي ڪري رهيو آهيان. تنهنجي ايمانداري، تنهنجي اورچائي ۽ اها سوچ تنهنجا رتن آهن.

فوان لفظ:

نپٽارو = نبيرو	حيرت ۾ وجهڻ = عجب ۾ وجهڻ	اظافو = واڌ
گد گد ٿيڻ = خوش ٿيڻ	مفتون = موهت	ٽوٽو = نقصان
ڏمر جي وڃڻ = ڪاوڙجڻ	پروسو = وشواس	

آپياس

سوال ۱: هيٺين سوالن جا جواب هڪ ٻن جملن ۾ لکو.

- ۱) همانشو پنهنجو ڪم ڪيئن ڪندو هو؟
- ۲) سين پريشان ڇو ٿيو؟
- ۳) همانشوءَ جي ڪهڙي وهنوار سين کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو؟
- ۴) واڌو ويچار هڻڻ ڪري همانشوءَ کي ڪهڙو فائدو ٿيو؟

سوال ۱: هيٺين سوالن جا جواب ٿوري ۾ لکو.

- ۱) سين جي دل ۾ همانشوءَ لاءِ هڪ پختي جڳهه ڇو هئي؟
- ۲) سين ڇا سوچي همانشوءَ جي پگهار وڌائي؟
- ۳) همانشو پگهار وڌائڻ ۽ گهٽائڻ وقت ڇپ رهڻ جو ڪهڙو ڪارڻ ٻڌايو؟
- ۴) اسان کي هميشه واڌو ويچار رکڻ گهرجن. سمجهايو.

سوال ۳: هيٺيان جملا ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

- ۱) ”اها واڌ، منهنجي ڏيئي ڪري آهي.“
- ۲) ”هو غير حاضر رهي، ان سڌي نموني اشارو ڏيئي رهيو آهي.“
- ۳) ”واهه! مان تنهنجي ان شفي ويچار ڌارا تي مفتون آهيان.“

سوال ۴: هيٺين ساڳي معنيٰ وارن لفظن جا جوڙا ملايو:-

الف	ب
(۱) خوبيون	نقصان
(۲) مڱتون	گڱ
(۳) ڀروسو	موهت
(۴) ٽوٽي	وشواس

سوال ۵: هيٺين اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪر آڻيو.
نپتارو ڪرڻ، حيرت ۾ وجهڻ، گد گد ٿيڻ، اِظافو ٿيڻ، ڏمر جي وڃڻ

سوال ۶: هيٺين لفظن جا ضد لکو.
حاضر، خوبيون، ايمانداري، شانت

پورڪ آڀياس

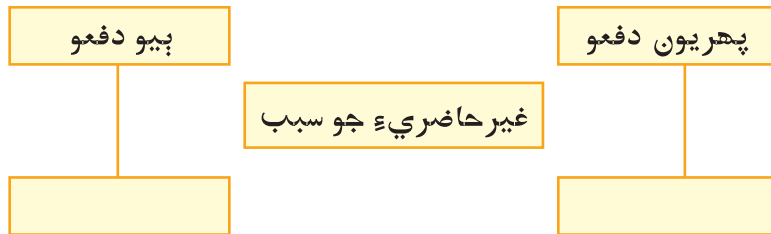
(۱) ٽڪر تي عملي ڪر:

همانشو مشڪندي وراڻيو ----- تنهنجا رتن آهن.

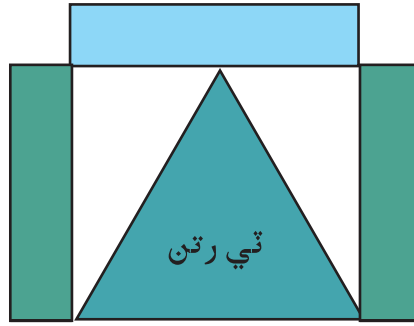
(i) برتڪيت مان لفظ چونڊي جملن ۾ ليڪ ڏنل لفظ بدلائي جملا وري لکو:
(جواب ڏنو، نقصان، امڙ، دنيا)

- (۱) پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غير حاضر هوس.
- (۲) ماتا هن سنسار ۾ نه آهي.
- (۳) اها فئڪٽري ڪڏهن به ٽوٽي ۾ نه ويندي.
- (۴) همانشو مشڪندي وراڻيو.

(ii)

(iii) ٽڪنڊو پورو ڪريو:-

(۲) هيٺ ڏنل جملن لاءِ شفِي وِچَڙ ڌارا لاءِ ✓ ۽ نَفِي وِچَڙ ڌارا لاءِ ✗ اِستعمال ڪريو:-

نَفِي	شفِي	جملو
		(۱) راجيش چيو، ”هي ڇا ڪامياب ٿيندو؟“
		(۲) سنيتا چيو، ”جيت منهنجي اوس ٿيندي.“
		(۳) هريش چيو، ”گاڙي ته گسي ٿي ويندي.“
		(۴) ريشما چيو ”ڪوشش ڪرڻ وارا هارا ٿيندا نه آهن.“

ويا ڪرڻ

حرف ندا

هيٺيان جملا پڙهو:

- (۱) مار! اڄ اسان هڪ گول سان هاراڻجي وياسين.
- (۲) آها! اڄ اسين بيڪد خوش آهيون.
- (۳) هاءِ هاءِ! ويچارِيءَ جو گهر سڙي ويو.
- (۴) شل! پر ماتما توتي ديا ڪري.
- (۵) وا! اڄ تو ڪهڙو نه بهادريءَ جو ڪم ڪيو آهي.

مٿين لفظن ۾ ’مار‘، ’آها‘، ’هاءِ هاءِ‘، ’شل‘ ۽ ’وا‘ لفظ جملي ۾ الڳ ٻينل آهن ۽ اهي لفظ خوشي، افسوس، خواهش، ۽ عجب ظاهر ڪرڻ ۾ ڪم ايندا آهن، انهن کي حرف ندا چئبو آهي. ندا معنيٰ سڏ يا دانهن.

هيٺين جملن مان حرف ندا ڳولهيو:

- (۱) افسوس! هي ڇا ٿي ويو.
- (۲) آڙي! هي ڇا پيو ڪرين.
- (۳) ڪمال آ! هي ڪهڙو سنگنن آهي.
- (۴) مار! راجيش ڪري پيو.
- (۵) شاباش! تمام سٺي ڳالهه ٻڌائي آئي.

پاڻ ڪريان - پاڻ سڪان

ڏسو. ڇا چيو. چرچا ڪريو. ٻڌايو.

۱. پاڻي

?

۲. راڌا (زيتون وڪڻڻ واريءَ جي ٽيءَ)

هدايت:- ماسٽر شاگردن کان چترن بابت چرچا ڪرائي سوال پڇي پنهنجا ويچار / رايو ٻڌائڻ لاءِ چوي.
مثال 'پاڻيءَ جي حالت / بچت بابت.

(۲) راڌا بابت ويچار / توهين راڌا جي جڳهه تي هجو ته ... وغيره.